

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
НАРОДНА СКУПШТИНА
Одбор за европске интеграције
20 Број: 06-2/144-19
20. јун 2019. године
Београд

ЗАПИСНИК

59. СЕДНИЦЕ ОДБОРА ЗА ЕВРОПСКЕ ИНТЕГРАЦИЈЕ НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ СРЕДА, 12. ЈУН 2019. ГОДИНЕ

Седница је почела у 10.30 часова.

Седницом је председавао председник Одбора Ненад Чанак. Седници су присуствовали чланови Одбора Весна Марковић, Жарко Мићин, Вера Јовановић, Биљана Пантић Пиља, Душица Стојковић, Звонимир Ђокић, Драган Шормаз, Дејан Раденковић, Александар Шешељ, Гордана Чомић, Муамер Бачевац, Хаџи Милорад Стошић и заменици чланова Одбора Миљан Дамјановић, Дубравка Филиповски и Балинт Пастор. Седници нису присуствовали чланови Одбора Бранка Стаменковић и Наташа Вучковић.

Седници су такође присуствовали посланици који нису чланови Одбора: др Владимир Орлић, Чедомир Јовановић и Владимир Ђурић. Из Министарства за европске интеграције присуствовали су Јадранка Јоксимовић, министар за европске интеграције, Ксенија Миленковић, Невена Карановић, Југослав Милачић, Владимир Атељевић и Дејан Ерић. Седници су присуствовале и Тања Мишчевић, шеф Преговарачког тима за вођење преговора о приступању Републике Србије Европској унији и Дубравка Грчић Недељковић из Преговарачког тима. Представници Делегације ЕУ у Србији у следећем саставу: шеф Делегације ЕУ у Србији, Њ.Е. г. Сем Фабрици, Нора Хаиринен, Патрик Шмелцер, Димитрије Станковић, Гордана Арацкић и Ива Савић, као и представник ЕУ инфо центра Горан Ступар, такође су присуствовали седници Одбора.

На предлог председника Одбора, једногласно је усвојен

Дневни ред:

1. Извештај Европске комисије о напретку Републике Србије за 2019. годину (број 02-1812/19 од 7. јуна 2019. године).

Тачка 1.

Н. Чанак је отворио прву тачку Дневног реда и дао реч министру за европске интеграције, Јадранки Јоксимовић, која је истакла да је анализи Извештаја приступљено на озбиљан начин о чему сведоче састанци који су одржани у циљу разматрања истог. Нагласила је да је Извештај генерално позитиван, јер је у највећем броју области забележен напредак, док нема назадовања ни у једној области. Ипак, како је рекла, неке од активности нису у довољној мери нотирани, што је констатација која не значи одустајање од европског пута, јер као што се размишља о сугестијама, битно је изнети и сопствене оцене, чиме се на кредибилан начин заступа позиција државе кандидата. Министарка Јоксимовић је затим посланике информисала о стању по поглављима, уз напомену да се напредак мери описним, а не нумеричким оценама – „назадовање“ није констатовано ни у једном поглављу, „без напретка“ су три поглавља (3, 5, 8), „ограничени напредак“ констатован је у пет поглавља (1, 13, 15, 23, 27), „одређени напредак“, односно умерена припремљеност за чланство, констатован је у двадесет једном поглављу (2, 6, 7, 9, 10, 12, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 24, 25, 28, 29, 30, 31, 32, 33), „добар напредак“ који је један од највиших нивоа описне оцене, констатован је у четири поглавља (4, 11, 14, 26), „врло добар напредак“, која означава потпуни ниво припремљености, није констатован ни у једном поглављу, што је, како је истакла, својствено овој фази преговарачког процеса. Нагласила је да суштинског реформског напретка има у свим секторским политикама које Србија преговара и указала на значај поглавља 23 и 24 као суспензивних поглавља у односу на чији напредак се мери могућност отварања других поглавља. Рекла је да су посебно добре оцене дате у области регионалне сарадње и добросуседских односа, као и у области економије, миграција, заштите мањинских права. Присутне је детаљно информисала о напретку који је остварен у оквиру Поглавља 23, у коме је, како је истакла, без обзира на све што је урађено констатован „ограничени напредак“. Рекла је да су поглавља 23 и 24 склона перцепцијама интересних група, те да су увек присутне различите интерпретације, али да је тако било у свакој држави. Истакла је да би Извештај увек требало да се руководи методологијом за извештајни период и информисала о областима за које сматра да није констатовано све што је урађено, нарочито на плану слободе медија и борбе против корупције, а подсетила је и да је планиран читав сет мера и активности да се унапреди рад Парламента. На плану дијалога о нормализацији односа Београда и Приштине, указала је на чињеницу да је изостала јаснија осуда Приштине због увођења такси, иако је јасно да Приштина чини све како би обесмислила шансу за постизање споразума. Изразила је очекивање да ће Србија наставити са отварањем преговарачких поглавља за време румунског председавања.

А. Шешел је рекао да по Пословнику Народне скупштине није предвиђено учешће страних дипломатских представника на седницама Одбора.

Н. Чанак је подсетио на Члан 89. Пословника Народне скупштине и рекао да је Њ.Е. г. Фабрици позван да појасни Извештај који је битан за рад Одбора, а не да учествује, јер би учешће значило право гласања.

С. Фабрици је указао на битне елементе Извештаја, уз напомену да је Извештај годишња процена Европске комисије (ЕК) о напретку који је Србија остварила у извештајном периоду у свакој од области, уз препоруке шта би требало урадити у наредном периоду. Информисао је коме је све представљен извештај и истакао да су информације прикупљане из различитих извора како би приказ био што свеобухватнији. Објаснио је на чему се заснива методологија Извештаја и одржао кратку презентацију којом је представио најбитније елементе преговарачког процеса. Рекао је да је главни акценат на праћењу реформи и у том смислу указао на значај две макрообласти – прву чине политички критеријуми и владавина парава, а другу економски развој и конкурентност економије. Информисао је присутне како су оцењена поглавља и напоменуо да нема назадовања ни у једном поглављу, а да нема напретка у три поглавља, што је такође бољи резултат у односу на претходну годину кад је без напретка било осам поглавља. На крају је указао на кључне области у којима је остварен напредак, као и на сегменте које би требало додатно унапредити и пружио подршку Србији да остане посвећена свом европском путу.

Д. Шормаз је истакао да Србија жели да буде део ЕУ и указао на значај отворања поглавља, што би омогућило да се кроз та поглавља мења и друштво, као и да неке додатне области буду поменуте у Извештају, па би се јасније видело који напредак је остварен у свакој од њих. Изразио је задовољство што је Извештај позитиван и истакао да је потребно донети нове законе о Народној скупштини и народним посланицима, изборити се за доминантан утицај Народне скупштине у друштву, другачије буџетирање, а требало би променити и Пословник.

А. Шешељ је рекао да посланици СРС указују на кршење парламентарних процедура и демократске праксе од стране владајуће већине, где пре свега мисли на ограничено време за расправу, као и подношење великог броја амандмана, те да није био потребан Извештај Европске комисије како би се стекао увид у тај проблем. Рекао је да ЕУ није објективна кад тражи да се призна независност српске покрајине КиМ, која је по Уставу део Србије и да се признање независности намеће као услов за чланство у ЕУ.

Ј. Јоксимовић је рекла да је отварање поглавља логика реформи да би се спровеле конкретне активности и да Србија има увек више спремних поглавља него што их отвара. Истакла је да је политика проширења начин да се ЕУ сама оснажи, што би и сама требала да препозна. Рекла је да је однос Владе РС и ЕУ партнерски и отворен и да инфериорност Србије у том односу не постоји. Информисала је да је 13 држава чланица ЕУ упутило писмо за убрзање европских интеграција Западног Балкана. У осврту на Бриселски споразум, истакла је да Поглавље 35 није замена за дијалог, већ мери степен

имплементације Бриселског споразума и да је ЕУ медијатор јер мора бити статусно неутрална, због чињенице да пет држава чланица ЕУ није признало независност КиМ. Изразила је очекивање да ће бити извршен снажнији притисак на Приштину, пре свега око формирања ЗСО.

А. Шешел је нагласио да се ЕУ неће ширити, јер ће њен приоритет бити унутрашња реформа, а не проширење, што се могло чути и у изјавама званичника ЕУ. Рекао је да би приоритет Србије требало да буде очување територијалног интегритета и суверенитета, сарадња са ЕУ, али и са осталим државама, али да не би требало занемарити чињеницу да је свака посткомунистичка земља морала да постане чланица НАТО пре чланства у ЕУ.

Г. Чомић је рекла да је ЕУ тренутно избегава да говори о проширењу, јер тада губи изборе, те да је сад време да ЕК донесе храбре политичке одлуке. Истакла је да је исход порицања онога што садржи Извештај ЕК само губљење времена за сваку владу која се на то одлучи. Казала је да Извештај служи као подлога за дијалог о разлозима због којих се одређене препоруке понављају, попут препорука ОЕБС и ОДИХР и да је актуелни Извештај последња шанса да се испуне све препоруке, уколико се жели испоштовати циљ да се 2021. године затворе сва поглавља, те да се зато нада да у наредном Извештају неће бити опаски да се примене препоруке ОЕБС и ОДИХР, да се унапреди рад Скупштине, право изражавања и слободе медија.

Д. Стојковић је рекла да је добра пракса да се Извештај разматра и у Народној скупштини, као и да се могло чути шта представници Привредне коморе, Националног конвента, цивилног друштва мисле о истом, што је велики допринос. Рекла је да присуство посланика опозиције говори о демократском капацитету Народне скупштине. Нагласила је да је напредак у двадесет једном поглављу добар резултат који говори о преданом раду Владе, али да су у Извештају присутне и политичке оцене са којима се не слаже. Истакла је да се морају искористити сви бенефити европских интеграција и наставити реформски процес, јачање механизма контроле у свим поглављима, а да се нарочита пажња мора посветити Поглављу 27 – Животна средина, које је најскупље и најзахтевније поглавље. Подсетила је на поплаве из 2014. године и на лоше стање у управљању кризама и елементарним непогодама које је затечено. Рекла је да је Извештај каснио и да је упитно колико су државе чланице ЕУ имале времена да се на квалитетан начин посвете оцени напретка читавог ЗБ. Рекла је да је Србија предњачила у овом ивештајном периоду, јер је имала функционалне институције које су се бавиле европским интеграцијама.

М. Дамњановић је указао на проблем опозиционих странака које су на челу само два скупштинска одбора. Рекао је да нико из ЕУ није објаснио шта се дешавало у Хашком трибуналу и колико је било кршења људских и процесних права, као и смртних случајева. Истакао је неопходност транспарентности буџета, доношења завршног рачуна, који није донет још од 2002. године, а направио је осврт и на неправедан положај становништва

српске националности у Албанији и Црној Гори. На крају је рекао да се у Извештају не користи адекватан назив за српску покрајину Косово и Метохију.

Б. Пантић Пиља је указала на одређене делове Извештаја, попут нејасног значења „смишеног учешћа опозиције“, помињања Савеза за Србију, који није парламентарна странка и истакла да је демократско право свих посланика, укључујући и посланике СНС, да подносе амандмане. Направила је осврт и на констатацију у Извештају да су демонстрације начелно биле мирне, што, како је рекла, није био случај, а није поменут ни упад у РТС. Рекла је да политичке оцене које нису истините нису требале да се нађу у Извештају.

Д. Филиповски је рекла да у Извештају нису довољно препознати напори који су начињени на плану борбе против корупције и слободе медија, као и да у Извештају не би требало константно да се апелује на обе стране – Београд и Приштину. Истакла је да је битно да се настави и убрза отварање, али да се ради и на затварању поглавља, као и да се јачају механизми контроле на свим нивоима.

Ч. Јовановић је рекао да је у ЕУ спорно питање консензуса о брзини проширења и о дOMETИМА ЕУ. Изразио је забринутост јер у Извештају нема перспективе уласка ЗБ у ЕУ. Рекао је да су европске интеграције увек биле нечим условљене, што није увек против интереса Србије и да Извештај треба да буде путоказ ка трајном миру. Истакао је да би Уставни суд требао да оцени уставност Бриселског споразума, да је потребно променити Пословник о раду НС, те да је он већ предложио нови. Закључио је да европска оријентација у Србији није спорна, али је слабија више него икад због унутрашњих проблема, али и због конфузних порука које стижу из ЕУ.

В. Ђурић је казао да постоје различите интерпретације Извештаја, у политичком, економском, али и секторском делу по преговарачким поглављима и направио кратак осврт на сваку од њих. Указао је на одређене замерке у Извештају и на проблеме који су констатовани и изразио неслагање са констатацијом да је Извештај позитиван. Истакао је да је ЕУ природно исходиште за српско друштво.

Орлић је нагласио да је укупно гледано Извештај повољан по Србију и да је напредак констатован у свим, осим у три поглавља, док назадовање није констатовано ни у једном поглављу. Информисао је о свим сегментима поглавља 23 и 24 у којима је констатован напредак. Указао је да се у делу Извештаја који се односи на дијалог Београда и Приштине помиње да Србија треба да уложи даље значајне напоре, што је вишак у том делу анализе, јер одговорности Србије за застој дијалога нема. Такође, направио је осврт на део Извештаја у коме је наведено да је владајућа коалиција извор проблема у парламентарној пракси, што се приписује великом броју амандмана и истакао да је тај однос 300 амандмана које поднесе парламентарна већина наспрам 1200 амандмана које поднесу посланици који не припадају већини. Нагласио је да је примена хитног поступка са 66%

смањена на 44%, што је напредак. Рекао је и да су посланици који нису део парламентарне већине сами одбацили могућност да буду председници одбора. В. Орлић је направио кратак осврт на одређене делове Извештаја који се односе на тзв. „смислено учешће опозиције“, помињање Савеза за Србију, бојкот рада Парламента, као и протест. Кад је у питању тумачење Извештаја, истакао је да кад постоје неспорно добри резултати постоји и потреба да се стави нагласак на области на којима треба радити додатно. Рекао је да указивање на потребу да се изгради широки проевропски консензус може бити схваћено као позив да се постигне добра воља чак и код оних који имају антиевропски став, а који учествују у протесту, као и да је важно да се због грађана Србије обезбеди већи ниво разумевања и подршке за европско друштво. На крају је рекао да у Парламенту већ пола године нема амандмана који су засметали ауторима Извештаја, да су одређена јавна слушања у току, као и да предстоје нова и нагласио да ће у предстојећем периоду о извештајима независних институција бити расправљано на пленуму.

С. Фабрици је рекао да динамика и брзина преговора зависе од напретка у области владавине права, односно поглавља 23 и 24 и напретка на плану нормализације односа Београда и Приштине, што су два главна елемента поред техничке спремности. Казао је да Извештај представља процену ситуације и да је порука Европске комисије да нема препрека за отварање нових поглавља. Истакао је да смислене дебате значе могућност свих представника народа да учествују у дебати, као и да је Парламент место где демократија треба да се остварује. Рекао је да је Савез за Србију од ове године постао политички актер и да га чини неколико странака, укључујући и оне које су у Парламенту. Казао је да Извештај представља „фотографију“ стања, да Србија иде напред, али порука је да се ради више како би се постигао бољи напредак. Кад је реч о ЕУ, рекао је да она није неодлучна, те да би требало уважити и изјаве из Софије, где је 28 држава чланица ЕУ послало јасну поруку о недвосмисленој посвећености европским интеграцијама Западног Балкана. У осврту на нормализацију односа Београда и Приштине, рекао је да је у Извештају представљено где се стигло са раније постигнутим споразумима и нигде се не помиње признање КиМ. Закључио је да је Извештај тачан, јер ће свако у њему наћи нешто позитивно и да је најбитније питати се шта следеће треба да се уради.

Ј. Јоксимовић је рекла да је аргументовано где у Извештају има политичких оцена, те да политичку оцену дају политички актери, а они који припремају Извештај би требало да унесу све оцене и да теже објективности. Као пример неправилне селекције политичких оцена навела је чињеницу да у Извештају није поменуто да је председница Народне скупштине упутила позив опозицији да учествује у парламентарној дебати, а да је део опозиције то одбио. Рекла је да указивање на сегменте Извештаја са којима постоји неслагање не значи рушење договорене платформе. Као одговор на констатацију М. Дамњановића о помињању КиМ у Извештају, нагласила је да не би прихватила Извештај да се у њему КиМ не помиње на одговарајући начин – са звездицом и пратећом фусотом. Кад је у питању употреба хитног поступка, рекла је да разлог за исти може бити и

неопходност усклађивања са правним тековинама ЕУ, те да ће поштовање препорука значити и кашњење са одређеним законима. Подсетила је да су препоруке ОЕБС и ОДИХР дате као мерила за затварање поглавља и да је значајан део тих препорука већ спроведен. Напоследку је нагласила да ће Извештај бити схваћен на најозбиљнији начин.

Н. Чанак је рекао да су трајање састанка и дискусија која је вођена показали да се на питању европских интеграција формира поларизација у друштву. Рекао је да се Србија мора усмеравати на страну на коју је боље да се иде због свих грађана и да је актуелни састав Парламента већински опредељен за европске интеграције. Истакао је да Србија поседује потенцијал да отвори питање о Закону о финансирању АПВ на посебној седници, што је поменуто у Извештају, те да иако предлог није усвојен то не умањује значај покретања свих тема у Парламенту. Рекао је да је контролна улога Парламента врло компликована уколико не поседује свој буџет. Н. Чанак је закључио да је седница донела много користи у разумевању садржине текста Извештаја, који је „запис како нас виде“ и да су представници делегације ЕУ били у прилици да се упознају са реалитетом парламентарног живота у Србији, идејама које се представљају и стањем међу грађанима, те да је показано колико је тешка и компликована улога Србије у трансформацији друштва.

Седница је завршена у 13.30 часова.

СЕКРЕТАР ОДБОРА

Марија Вучићевић

ПРЕДСЕДНИКА ОДБОРА

Ненад Чанак